

Εκπαίδευση και αγορά εργασίας

Ημερίδα Ενημέρωσης για το έργο του ΙΚΥ
«Διασύνδεση Υποτρόφων ΙΚΥ με την ελληνική
αγορά εργασίας»

Άγγελος Τσακανίκας

Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ,

Επιστημονικός Υπεύθυνος

Παρατηρητήριο Επιχειρηματικότητας IOBE

14 Δεκεμβρίου 2018

- Έξοδος από οξεία και παρατεταμένη κρίση
- Περιορισμένοι διαθέσιμοι δημόσιοι πόροι:
  - ▣ άρα ανάγκη για «έξυπνη» διαχείρισή τους,
  - ▣ για μόχλευση ιδιωτικών πόρων σε τομείς συγκριτικού πλεονεκτήματος
- Καθοριστικός ο ρόλος των επιχειρήσεων και των παραγωγικών επενδύσεων με ποιοτικές θέσεις εργασίας
- Στόχος: Βελτίωση διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας που δίνει έμφαση σε προστιθέμενη αξία και όχι στην ανταγωνιστικότητα χαμηλού εργατικού κόστους
- ΑΡΑ σημασία ανθρώπινου κεφαλαίου και της καλύτερης σύνδεσής του με τον παραγωγικό ιστό

Ο πληθυσμός της χώρας με τριτοβάθμια εκπαίδευση σχεδόν διπλασιαστεί σε σχέση με το 2000

Πληθυσμός της χώρας με τριτοβάθμια εκπαίδευση

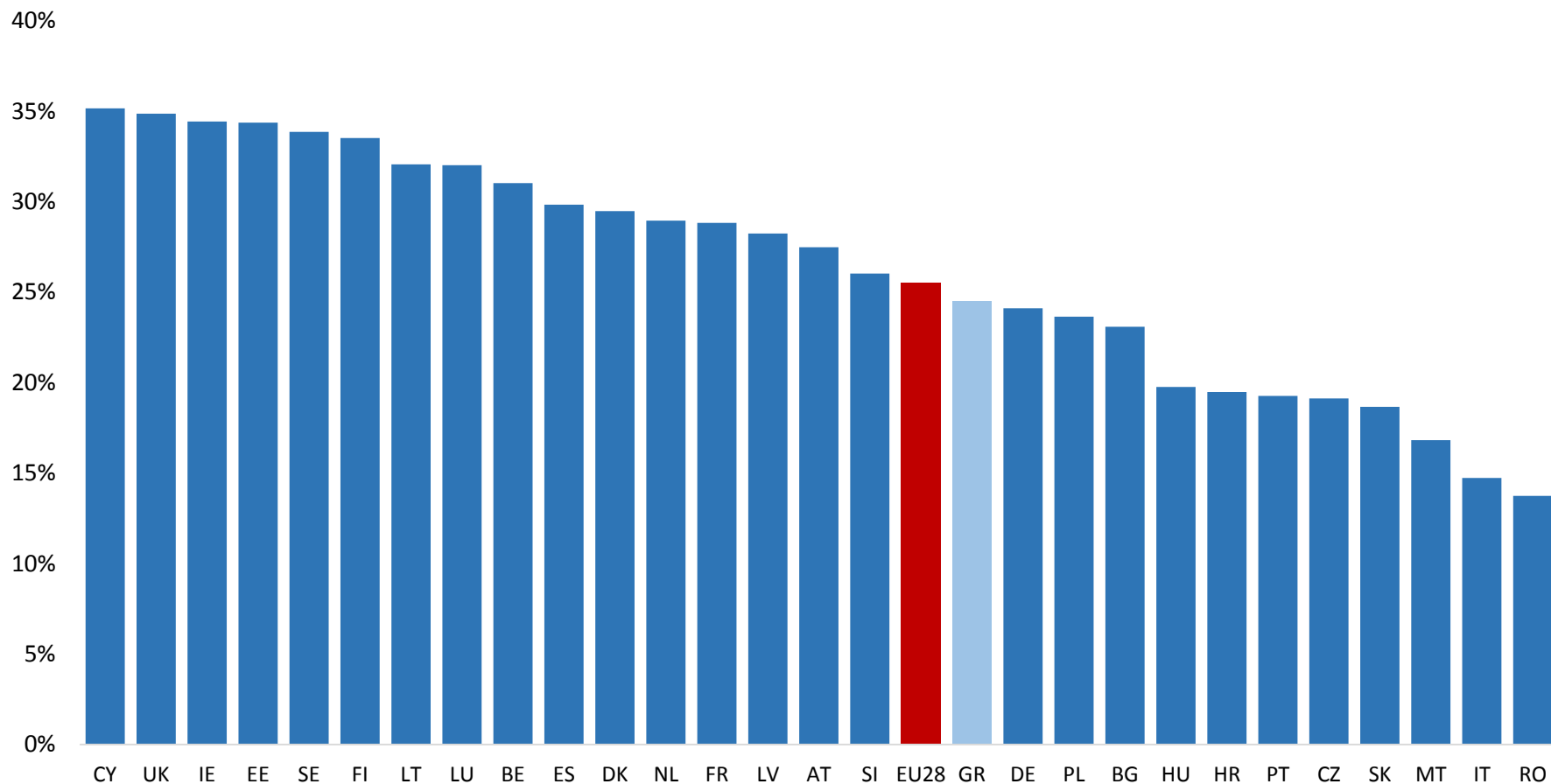

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πληθωρισμός Σχολών νέων σχολών και ιδρυμάτων στη χώρα την προηγούμενη δεκαετία

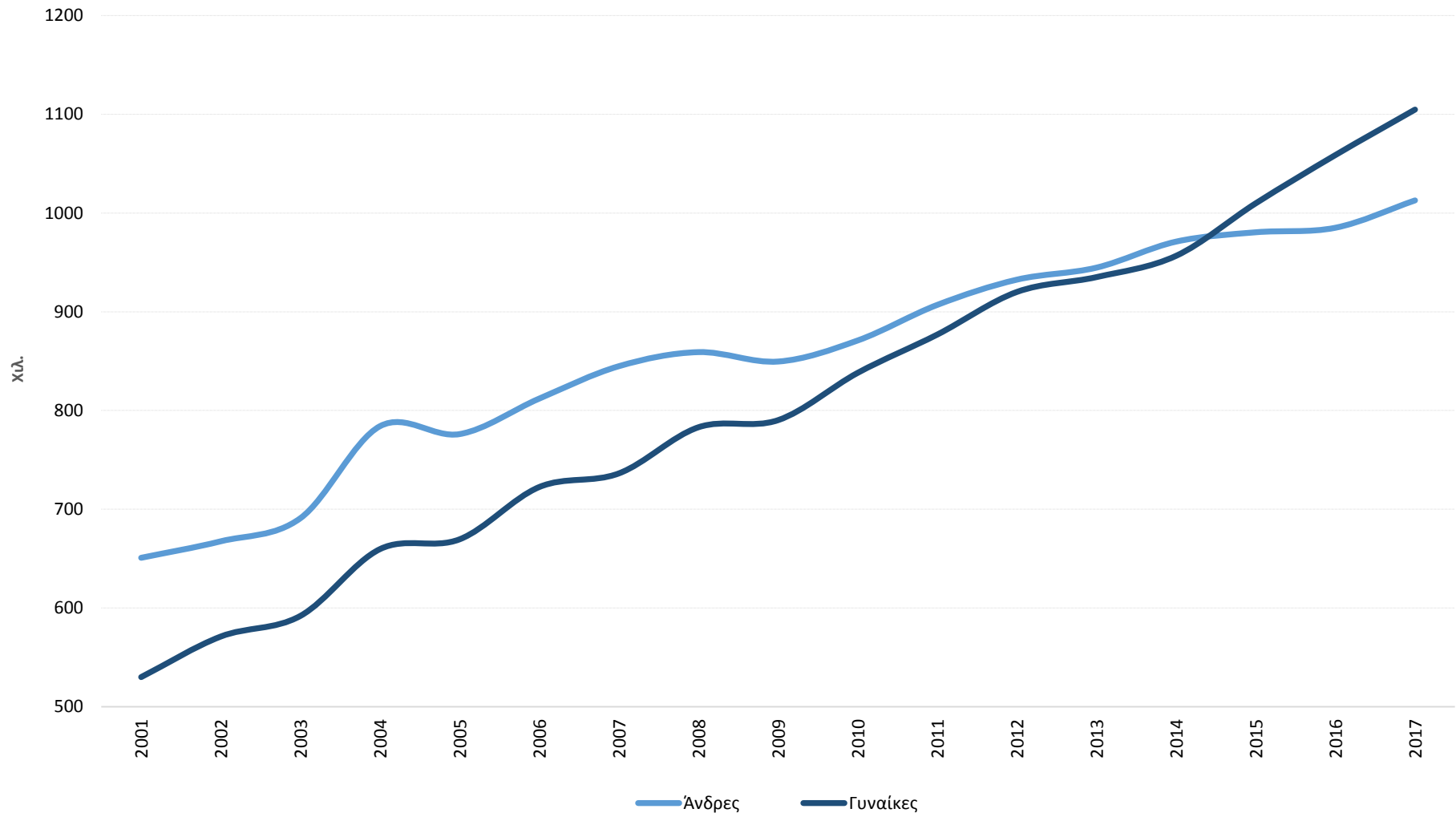
Αλλά υστερούμε σε σχέση με άλλες χώρες

Ποσοστό πληθυσμού με τριτοβάθμια εκπαίδευση στην ΕΕ-28, 2016

Η άνοδος αυτή ερμηνεύεται και από μεγαλύτερη συμμετοχή των γυναικών στην απόκτηση ανώτατης εκπαίδευσης

Πληθυσμός με ανώτατη εκπαίδευση ανά φύλο, 2001-2017

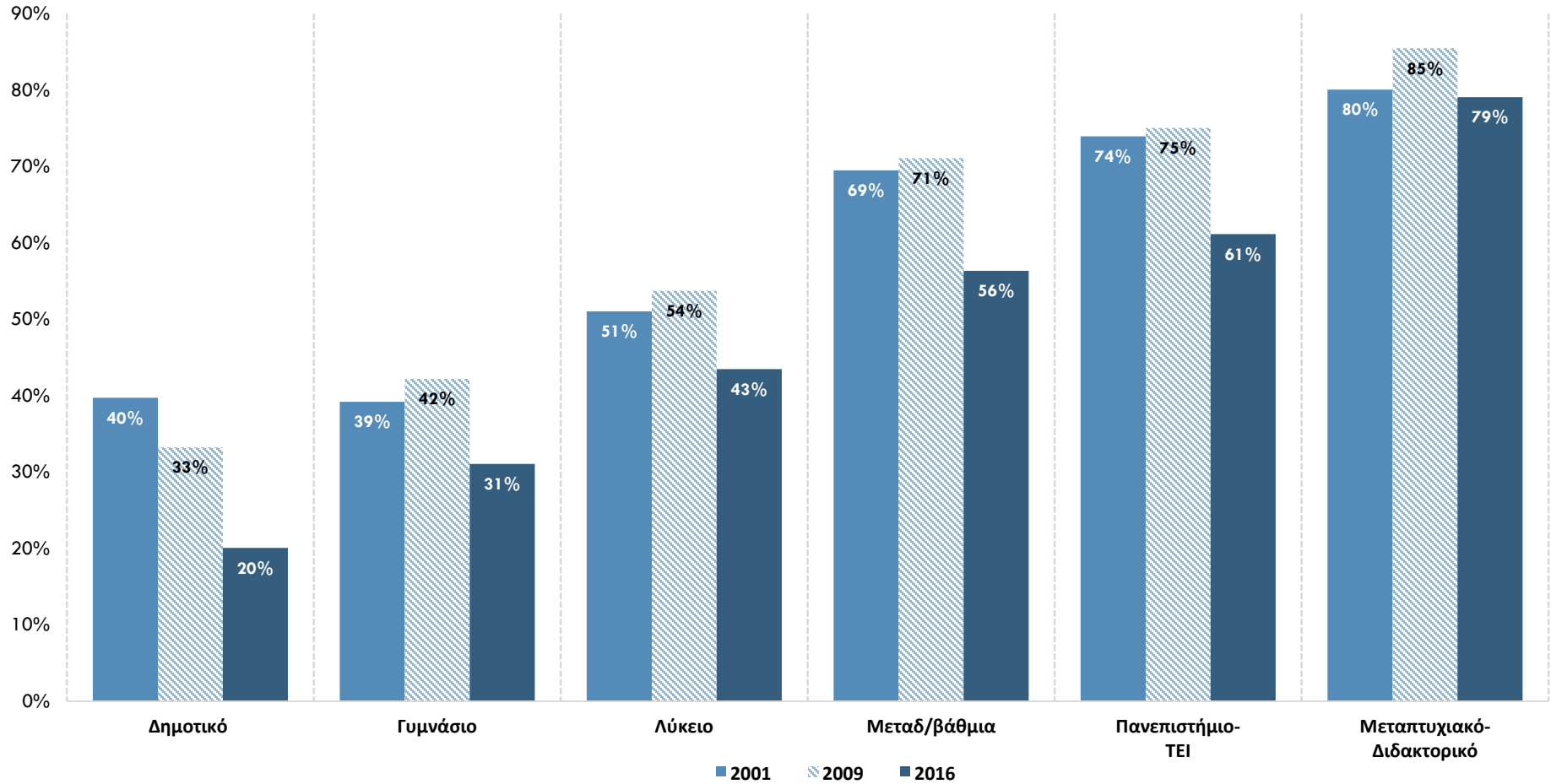

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

- Ο συνολικός αριθμός κατόχων διδακτορικού διπλώματος τριπλασιάστηκε μεταξύ 2000 και 2016
  - ▣ σήμερα ~ 41.000 κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος στη χώρα
  - ▣ Και αυξάνονται: ~ 1.500 + απόφοιτοι/έτος
- Το μερίδιο των κατόχων διδακτορικού διπλώματος σπουδών στο συνολικό σύνολο των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης διπλασιάστηκε μεταξύ 2001 και 2011 → σήμερα ~ 2% των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης
- Ανεργία κατόχων πτυχίου, μεταπτυχιακού τίτλου, διδακτορικού διπλώματος (επί συνόλου κατόχων πτυχίου, μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος, αντίστοιχα):
  - Κάτοχοι πτυχίου ΑΕΙ: από 5,7% το 2008 σε 19,5% το 2014. Σήμερα στο 17,7%.
  - Κάτοχοι Μεταπτυχιακού: ~ 6,0% ως 8,0%, τα πρώτα χρόνια της κρίσης, στο 14,9% το 2013. Σήμερα στο 13,1%.
  - Κάτοχοι διδακτορικού: ~ 2,0% ως 3,0%, τα πρώτα χρόνια της κρίσης, ανήλθε στο 9% το 2013. Σήμερα στο 5%.

«Αντίκρισμα» στην αγορά; Πράγματι υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στα άτομα με μεταπτυχιακές σπουδές ή διδακτορικό

Ποσοστό απασχόλησης ανά επίπεδο εκπαίδευσης, Ελλάδα

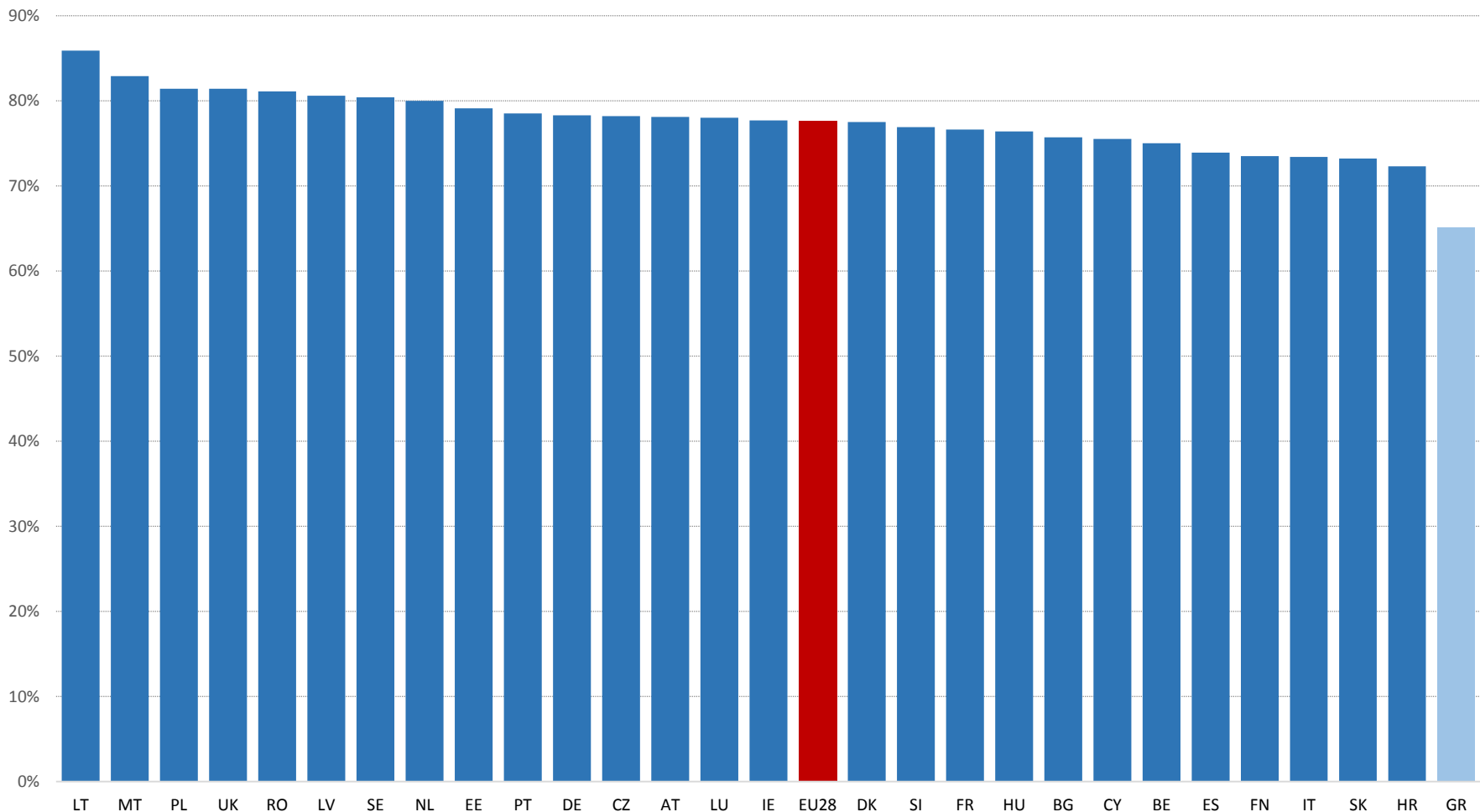

Ποσοστό απασχόλησης = Απασχολούμενοι / Συνολικός πληθυσμός

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Αλλά το ποσοστό απασχόλησης ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ-28 (υψηλή ανεργία)

Ποσοστό απασχόλησης στα άτομα με τριτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 5-8) στην ΕΕ-28, 2016

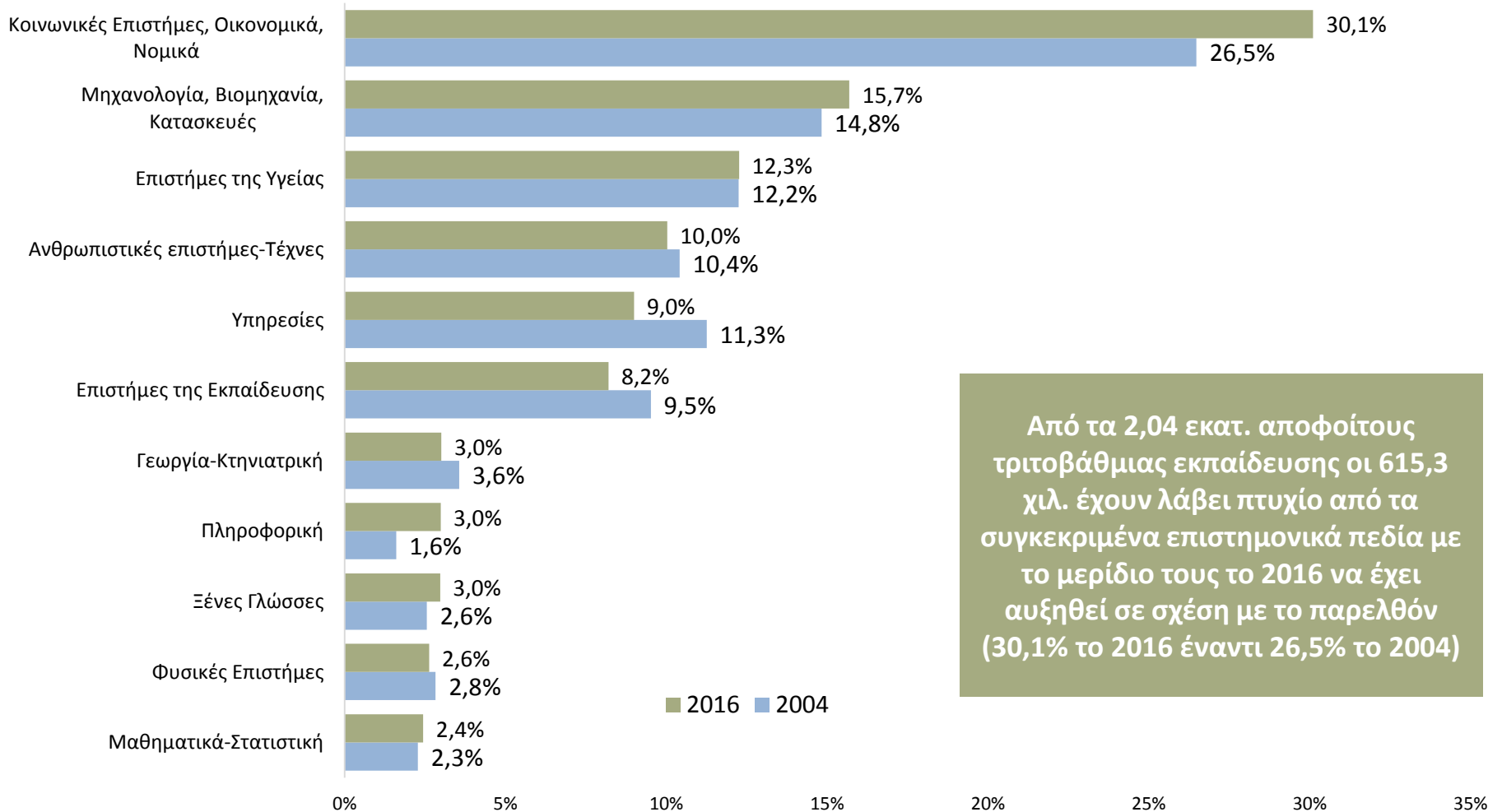

Πηγή: Eurostat

Το μεγαλύτερο ποσοστό πτυχιούχων: απόφοιτοι Κοινωνικών – Οικονομικών και Νομικών επιστημών

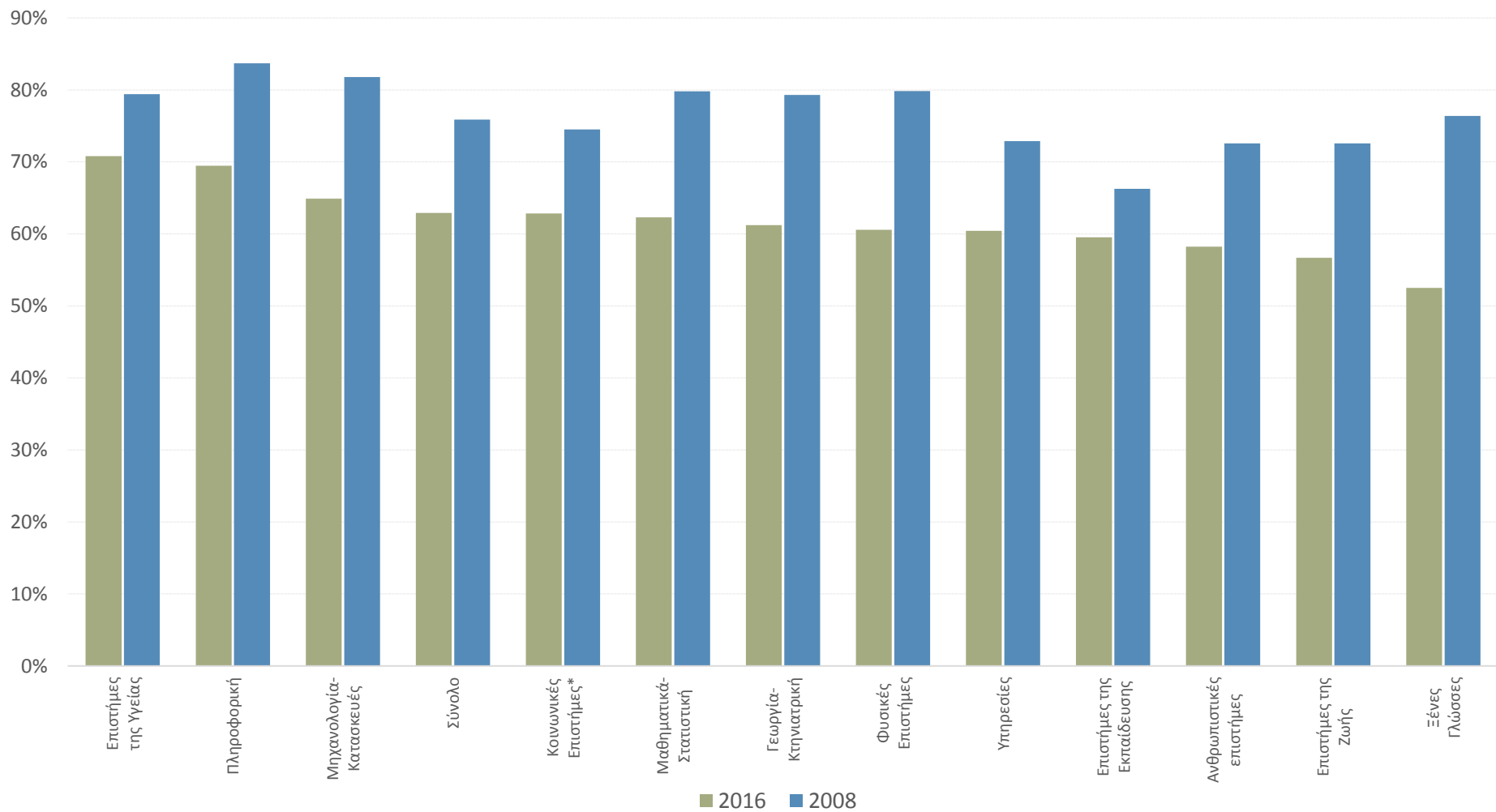
Κατανομή αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με βάση το αντικείμενο σπουδών

Από τα 2,04 εκατ. αποφοίτους τριτοβάθμιας εκπαίδευσης οι 615,3 χιλ. έχουν λάβει πτυχίο από τα συγκεκριμένα επιστημονικά πεδία με το μερίδιό τους το 2016 να έχει αυξηθεί σε σχέση με το παρελθόν (30,1% το 2016 έναντι 26,5% το 2004)

Υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης σε αποφοίτους Επιστημών Υγείας και Σχολών πληροφορικής

Ποσοστό απασχόλησης αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με βάση το πεδίο σπουδών

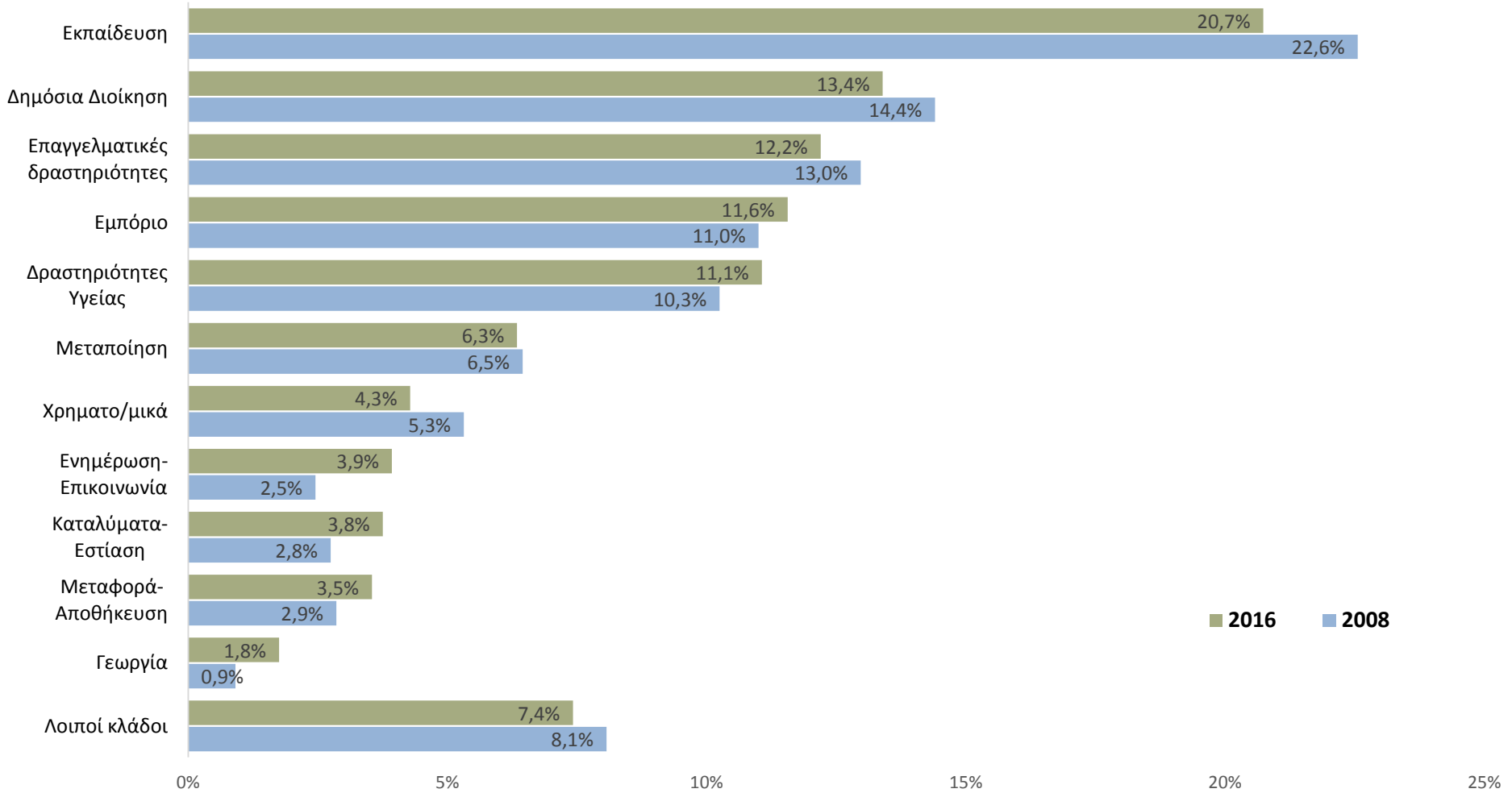
Σημείωση: Ποσοστό απασχόλησης = Απασχολούμενοι / Σύνολο πληθυσμού

(*) Κοινωνικές-Οικονομικές-Νομικές σπουδές

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Οι περισσότεροι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εργάζονται στην εκπαίδευση - υπηρεσίες

Καταμερισμός απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση σε κλάδους

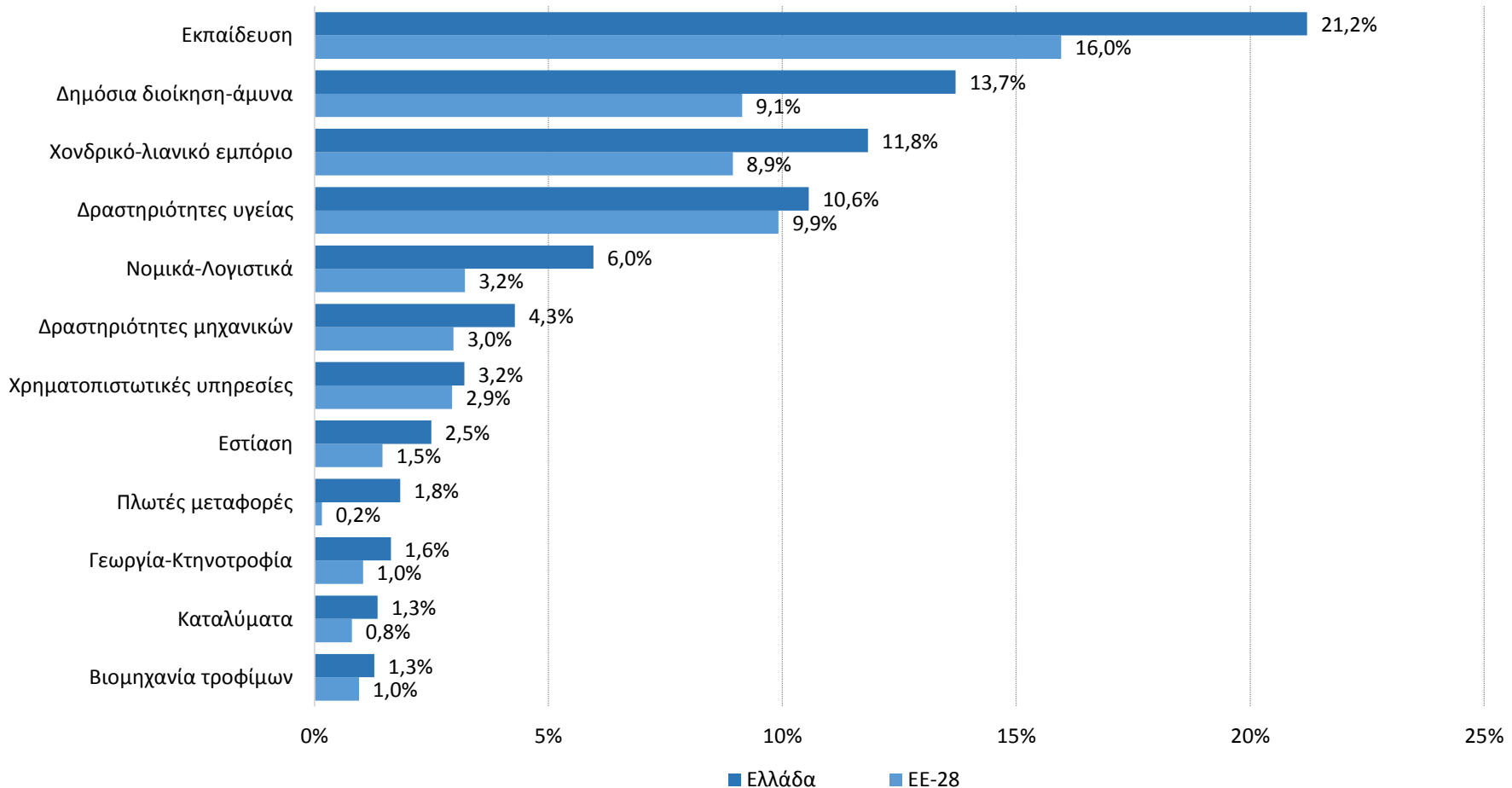

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Πρόβλημα: η συμμετοχή σε κλάδους όπου παράγονται εμπορεύσιμα προϊόντα, όπως η μεταποίηση και η γεωργία-κτηνοτροφία είναι μικρή.

Και στην ΕΕ-28 ψηλά η Εκπαίδευση και το Δημόσιο, αλλά χαμηλότερα της Ελλάδας

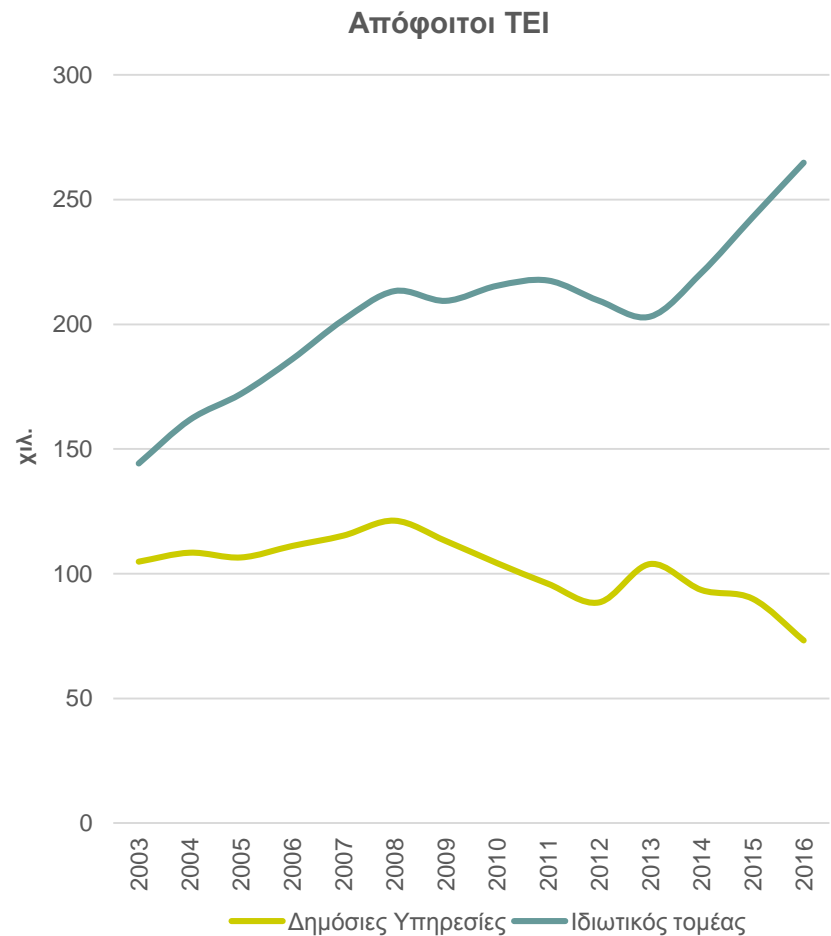
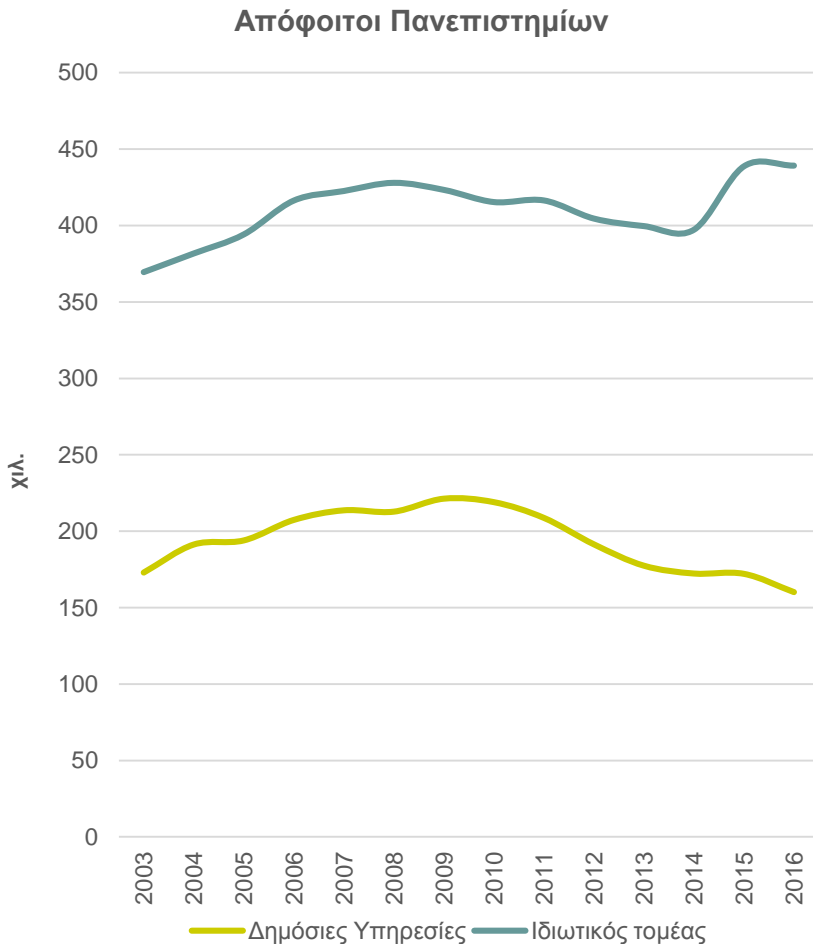
Καταμερισμός απασχολούμενων με τριτοβάθμια εκπαίδευση ανά κλάδο δραστηριότητας στην Ελλάδα και στην ΕΕ-28, 2016

Πηγή: Eurostat

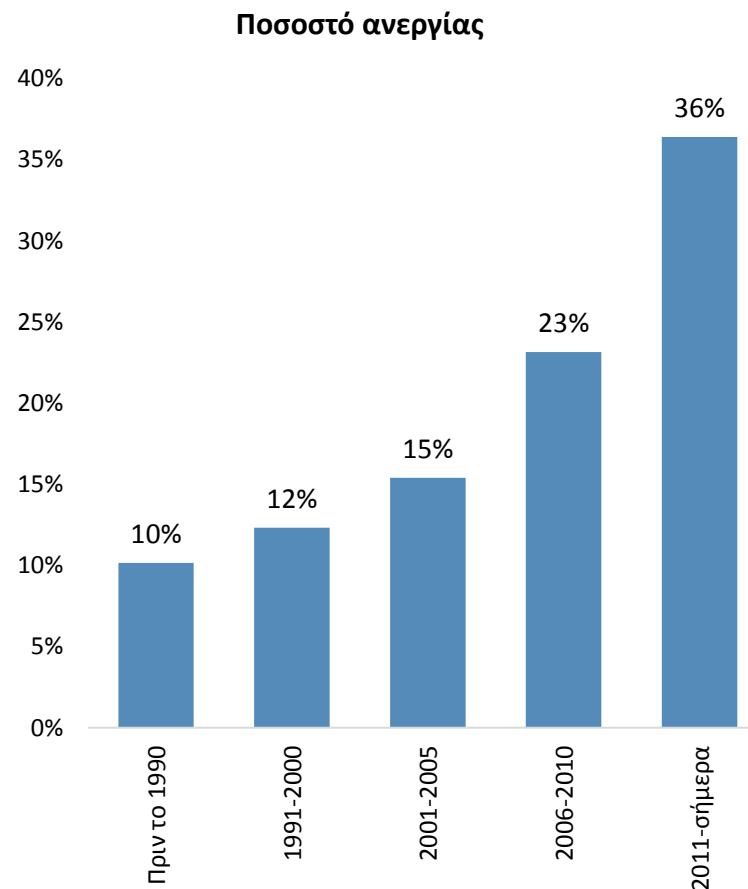
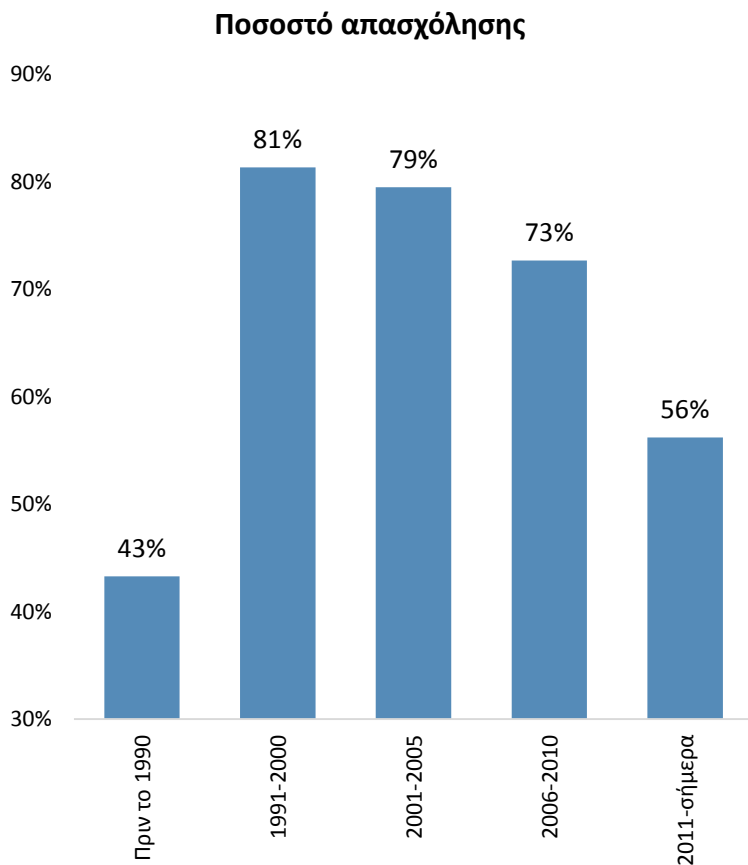
Ωστόσο στους αποφοίτους ΤΕΙ παρατηρείται οξύτερη άνοδος της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα

Εξέλιξη απασχολούμενων στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα με βάση το επίπεδο σπουδών

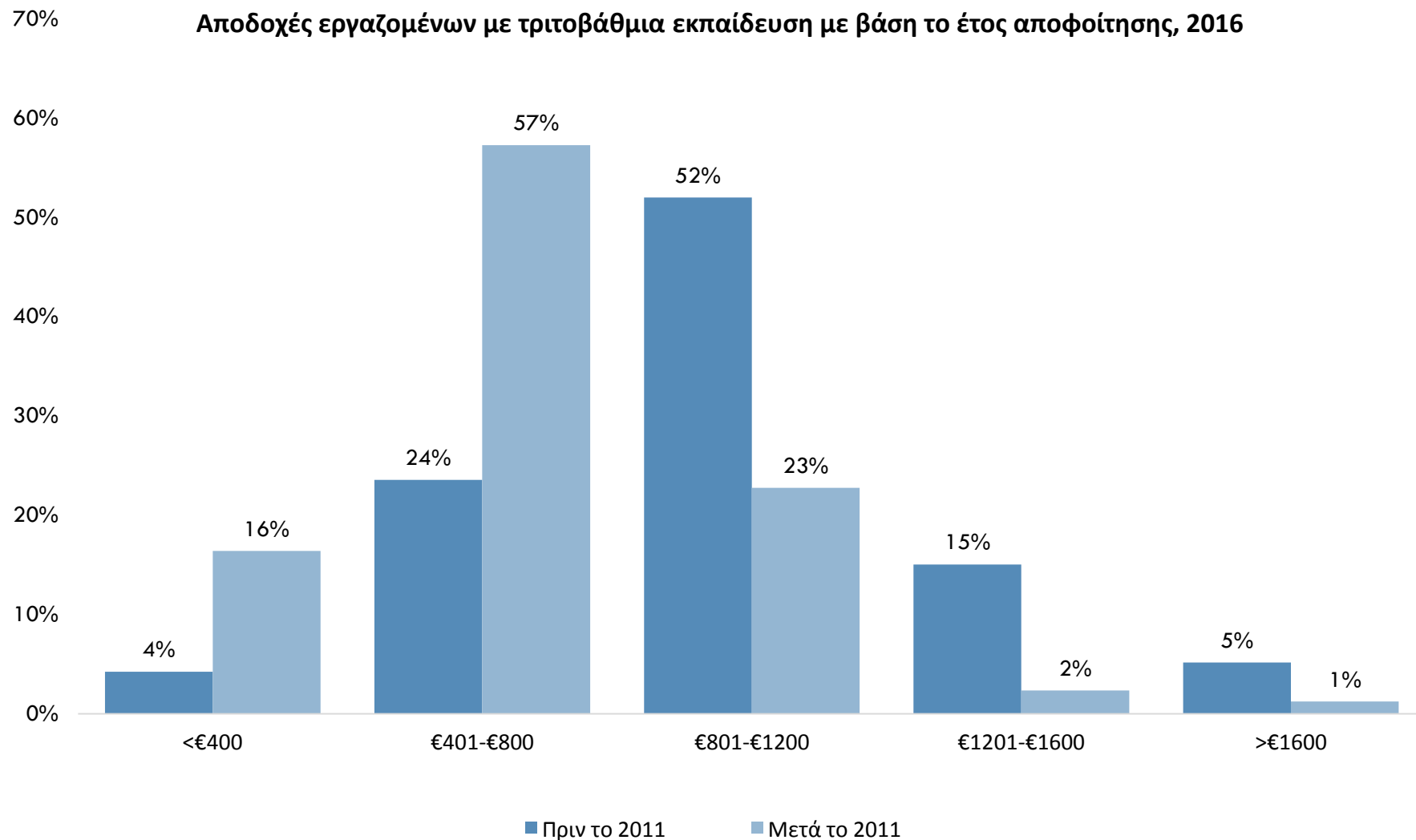
Το 36% των αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης μετά το 2011 είναι άνεργοι

Ποσοστό απασχόλησης ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση με βάση το έτος αποφοίτησης, 2016

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία στοιχείων: IOBE

Το 57% των εργαζομένων που απέκτησαν πτυχίο μετά το 2011 λαμβάνουν μισθό €400-€800

Όμως υπάρχει ακόμα πρόβλημα στην σχέση προσφοράς και ζήτησης εργασίας

% επιχειρήσεων που αντιμετωπίζει δυσκολίες στην εύρεση υποψηφίων για εργασία

	% επιχειρήσεων
Πρωτογενής τομέας	28%
Μεταποίηση	29%
Κατασκευές	20%
Εμπόριο	24%
Ξενοδοχεία- Εστιατόρια	34%
Πληροφορική	50%
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	36%
Σύνολο	27%

	% επιχειρήσεων
Μακεδονία & Θράκη	32%
Αττική	19%
Βόρειο / Νότιο Αιγαίο	35%
Δυτική Ελλάδα	23%
Ήπειρος	30%
Θεσσαλία - Στερεά	33%
Ιόνια Νησιά	46%
Κρήτη	30%
Πελοπόννησος	35%
Σύνολο	27%

	% επιχειρήσεων
1-10 άτομα	21%
11-49 άτομα	29%
50-249 άτομα	29%
> 250 άτομα	24%
Σύνολο	27%

Πηγή: Έρευνα στις 2000 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας, ΙΟΒΕ – ΕΒΕΟ/ΕΜΠ για λογαριασμό του ΣΕΒ (2013)

Και ποιο είναι το πρόβλημα;

Οι υποψήφιοι ...	% επιχειρήσεων
...δεν πληρούν τις προδιαγραφές της θέσης εργασίας	75%
...είναι λίγοι, ή δεν υπάρχουν υποψήφιοι για τη θέση	57%
...δεν διαθέτουν την προσωπικότητα που χρειάζεται η επιχείρηση	55%
... έχουν περισσότερα προσόντα από ό,τι απαιτεί η θέση εργασίας	14%

Πηγή: Έρευνα στις 2000 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας, IOBE – ΕΒΕΟ/ΕΜΠ για λογαριασμό του ΣΕΒ (2013)

Αναντιστοιχίες όμως και στο υφιστάμενο προσωπικό...

% επιχειρήσεων που εντοπίζει ελλείψεις δεξιοτήτων στους υφιστάμενους εργαζόμενους

	% επιχειρήσεων
Πρωτογενής τομέας	24,2%
Μεταποίηση	27,1%
Κατασκευές	25,0%
Εμπόριο	29,5%
Ξενοδοχεία- Εστιατόρια	39,7%
Πληροφορική	34,0%
Συμβουλευτικές υπηρεσίες	39,7%
Σύνολο	29,7%

	% επιχειρήσεων
1-10 άτομα	26,0%
11-49 άτομα	29,8%
50-249 άτομα	30,8%
>250 άτομα	31,0%
Σύνολο	29,7%

Και ποιο είναι το πρόβλημα;

	% επιχειρήσεων
Αδυναμίες επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος να παρέχει τις κατάλληλες γνώσεις / δεξιότητες	66,4%
Ελλείψεις των προγραμμάτων εκπαίδευσης και ανάπτυξης του προσωπικού	66,2%
Αστοχία της διαδικασίας επιλογής προσωπικού	43,9%
Συχνή αντικατάσταση του προσωπικού	14,4%

Πηγή: Έρευνα στις 2000 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας, IOBE – ΕΒΕΟ/ΕΜΠ για λογαριασμό του ΣΕΒ (2013)

Σε τι υστερούν;

	% επιχειρήσεων
Ανάπτυξη πρωτοβουλιών και στην ανάληψη ρίσκου	74,7%
Ικανότητες οργάνωσης και διοίκησης έργου (project management)	74,5%
Τεχνικές γνώσεις που απαιτούνται για τη συγκεκριμένη εργασία	62,5%
Διαχείριση τεχνολογίας-καινοτομίας	60,1%
Γνώση ξένων γλωσσών	52,3%
Εργασία σε ομάδες	48,7%
Προφορική και γραπτή επικοινωνία	47,4%
Βασική χρήση εφαρμογών πληροφορικής	43,1%

Πηγή: Έρευνα στις 2000 μεγαλύτερες επιχειρήσεις της χώρας, IOBE – ΕΒΕΟ/ΕΜΠ για λογαριασμό του ΣΕΒ (2013)

Συμπερασματικά ..

- Μεγάλη αύξηση αριθμού αποφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στον πληθυσμό της χώρας και πλήθος πτυχιούχων του πεδίου Κοινωνικών – Οικονομικών και Νομικών επιστημών
- Υψηλότερο ποσοστό απασχόλησης στους αποφοίτους Επιστημών Υγείας και Πληροφορικής
- Οι περισσότεροι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης εργάζονται στον κλάδο των υπηρεσιών, ενώ σε κλάδους όπου παράγονται εμπορεύσιμα προϊόντα, όπως η μεταποίηση και η γεωργία-κτηνοτροφία είναι μικρή
- Η «Εκπαίδευση» απορροφά το μεγαλύτερο αριθμό αποφοίτων με τριτοβάθμια εκπαίδευση, ιδιαίτερα των αποφοίτων πανεπιστημίων (συνδέεται με ανάπτυξη παραπαιδείας)

Παρόλαυτά η σύνδεση με τις ανάγκες του παραγωγικού ιστού και του συστήματος παραγωγής αξίας δεν είναι ικανοποιητική

- Θεσμική κατοχύρωση εμπλοκής επιχειρήσεων και οργανισμών σε κοινές πρωτοβουλίες: π.χ. βιομηχανικά διδακτορικά
- Κατοχύρωση εργασιακών συνθηκών κατά την υλοποίηση μεταπτυχιακής ή διδακτορικής διατριβής έρευνας
- Εμπλουτισμός κινήτρων προς επιχειρήσεις για χρηματοδότηση ερευνητικών δραστηριοτήτων και υποστήριξη πρωτοβουλιών με στόχο την εκπόνηση διατριβών και εργασιών για την προαγωγή της έρευνας (φορολογικά κίνητρα)
- Συνεργασίες με επιχειρήσεις ως μέτρο αριστείας και για εκλογή / εξέλιξη μελών ΔΕΠ
  - ▣ Συνεισφορά τους και σε χρηματοδοτούμενα projects με τη βιομηχανία, που καταλήγουν σε εφαρμόσιμα αποτελέσματα στην αγορά
- Αύξηση υποτροφιών για διδακτορική έρευνα σε τομείς που παράγουν εμπορεύσιμα προϊόντα, με έμφαση στη Βιομηχανία
- Θέσπιση σε ετήσια βάση partenariat: Παρουσίαση και προβολή των ερευνητικών ιδρυμάτων και των αποτελεσμάτων της δράσης τους σε E&A
- Δημιουργία/ Ενεργοποίηση γραφείων μεταφοράς τεχνολογίας εντός των πανεπιστημιακών μονάδων που θα υποστηρίζουν -μεταξύ άλλων- την εμπορική αξιοποίηση των εκροών E&A

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

Άγγελος Τσακανίκας

Επίκουρος Καθηγητής ΕΜΠ,

Επιστημονικός Υπεύθυνος Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας IOBE

atsaka@central.ntua.gr

atsakanikas@iobe.gr